

Інформаційна довідка
щодо проекту Закону України «Про внесення змін до статті 9² Закону
України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів
їх сімей» щодо забезпечення права на отримання військовослужбовцем
додаткової винагороди, який тимчасово не може
нести службу в період лікування»
*(реєстр. № 14400 від 26.01.2026)**

***Анотація.** В інформаційній довідці представлено результати аналізу проекту Закону України «Про внесення змін до статті 9² Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» щодо забезпечення права на отримання військовослужбовцем додаткової винагороди, який тимчасово не може нести службу в період лікування» (реєстр. № 14400 від 26.01.2026).*

***Ключові слова:** військовослужбовець, додаткова винагорода, поранення (контузія, травма або каліцтво), відпустка для лікування.*

Вступ

Проблема виплати додаткової винагороди військовослужбовцям під час дії правового режиму воєнного стану залишається актуальною, особливо у випадках, коли особа тимчасово не виконує службові обов'язки через лікування у закладах охорони здоров'я або перебуває у відпустці для лікування після тяжкого поранення.

Закон України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей»¹ визначає основні засади державної політики у сфері соціального захисту військовослужбовців і членів їхніх сімей, встановлює єдину систему соціального та правового захисту. Військовослужбовцям надаються визначені законом пільги, гарантії та компенсації у зв'язку з особливим характером військової служби, яка пов'язана із захистом Вітчизни.

Відповідно до законодавства військовослужбовці мають право на: комплексний соціальний захист, що включає збереження за військовослужбовцем щомісячного грошового забезпечення за останньою займаною посадою перед пораненням (контузією, травмою, каліцтвом); додаткову винагороду у розмірі 100 000 грн, що виплачується військовослужбовцям, які отримали поранення (контузію, травму, каліцтво) під час захисту Батьківщини, за період стаціонарного лікування або під час відпустки для лікування після тяжкого поранення; одноразову грошову допомогу в разі встановлення інвалідності внаслідок травми (поранення, контузії, каліцтва) або захворювання, що призначається та виплачується особам з інвалідністю внаслідок війни тощо. Порядок виплати допомоги регулюється низкою нормативно-правових актів, зокрема постановами Кабінету Міністрів України «Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і

¹ Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей : Закон України № 2011-ХІІ від 20.12.1991. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#Text>

начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану»², «Деякі питання соціального захисту ветеранів війни та членів сімей Захисників і Захисниць України»³.

Основна частина

Проект Закону України «Про внесення змін до статті 9² Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» щодо забезпечення права на отримання військовослужбовцем додаткової винагороди, який тимчасово не може нести службу в період лікування» (реєстр. № 14400 від 26.01.2026)⁴ (далі – законопроект), як зазначено в пояснювальній записці, має на меті забезпечення права на отримання військовослужбовцем, який тимчасово не може нести службу в період лікування у період дії воєнного стану, додаткової винагороди⁵.

Законопроектом передбачається внесення змін до Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей». Зокрема, пропонується доповнити статтю 9² Закону частиною другою, передбачивши, що за військовослужбовцями, які у зв'язку з пораненням (контузією, травмою або каліцтвом), пов'язаним із виконанням обов'язків військової служби щодо захисту Батьківщини, перебувають у відпустці для лікування, зберігається виплата додаткової винагороди на період лікування у розмірах та в порядку, встановлених Кабінетом Міністрів України.

Розглянувши законопроект, вважаємо за доцільне висловити таке.

Слід зазначити, що проектом Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення права військовослужбовців, ветеранів та військовополонених, яких звільнено з полону, на належну медичну допомогу, реабілітацію, протезування» (реєстр. № 13704-д від 14.11.2025)⁶, який наразі перебуває на розгляді у Верховній Раді України, вже запропоновано комплексний підхід до розв'язання проблем зі збереження всіх видів грошового забезпечення військовослужбовців на час лікування та реабілітації.

Окрім того, постановою Кабінету Міністрів України «Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та сім'ям під час дії воєнного стану» (далі – постанова КМУ № 168) передбачено на період дії воєнного стану виплату для військовослужбовців додаткової винагороди та встановлено загальні умови щодо такої виплати. Пунктом 1¹ постанови КМУ № 168 визначено, що

² Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану : Постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 року № 168 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2022-%D0%BF#Text>

³ Деякі питання соціального захисту ветеранів війни та членів сімей Захисників і Захисниць України : Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2016 року № 336 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/336-2016-%D0%BF#Text>

⁴ Проект Закону «Про внесення змін до статті 9² Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» щодо забезпечення права на отримання військовослужбовцем додаткової винагороди, який тимчасово не може нести службу в період лікування» (реєстр. № 14400 від 26.01.2026). Картка законопроекту. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/69541>

⁵ Там само.

⁶ Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення права військовослужбовців, ветеранів та військовополонених, яких звільнено з полону, на належну медичну допомогу, реабілітацію, протезування» (реєстр. № 13704-д від 14.11.2025). Картка законопроекту. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/58727>

військовослужбовцям, які здійснюють бойові (спеціальні) завдання у період здійснення заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, щомісяця виплачується додаткова винагорода у розмірі 30 000 гривень в розрахунку на місяць пропорційно часу виконання таких завдань.

Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду під час вирішення справи № 200/4201/23 у мотивувальній частині постанови від 04 червня 2025 року⁷ вказав, що додаткова винагорода у розмірі до 30 000 грн пов'язана з виконанням бойових (спеціальних) завдань згідно з бойовими наказами (бойовими розпорядженнями), що обумовлено особливостями проходження військової служби у період воєнного стану, а її розмір розраховується пропорційно виконаним завданням. Верховний Суд констатував, що законодавством не передбачено права військовослужбовців на нарахування та виплату додаткової винагороди у розмірі до 30 000 грн за час лікування захворювань, пов'язаних із проходженням військової служби.

Виключенням є випадки перебування на стаціонарному лікуванні в закладах охорони здоров'я у зв'язку з пораненням (контузією, травмою, каліцтвом), пов'язаним із захистом Батьківщини, або перебування у відпустці для лікування після тяжкого поранення за висновком (постановою) військово-лікарської (лікарсько-експертної, медичної) комісії військовослужбовців, які беруть безпосередню участь у бойових діях або забезпечують здійснення заходів з національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії, перебуваючи безпосередньо в районах їх ведення (здійснення), зокрема на тимчасово окупованій російською федерацією території України, на території між позиціями сил оборони та позиціями військ держави-агресора у період здійснення зазначених заходів, за виконання яких пунктом 1 постанови КМУ № 168 передбачено додаткову винагороду у розмірі до 100 000 грн у розрахунку на місяць пропорційно часу участі в таких діях та заходах.

Необхідно також звернути увагу, що відповідно до статті 91 Регламенту Верховної Ради України⁸ у разі внесення законопроекту, прийняття якого призведе до зміни показників бюджету (надходжень бюджету та/або витрат бюджету), до законопроекту необхідно додати фінансово-економічне обґрунтування, у тому числі відповідні розрахунки.

Висновки

Удосконалення законодавства щодо забезпечення прав військовослужбовців, зокрема на отримання додаткової винагороди у випадку перебування військовослужбовця на стаціонарному лікуванні в закладах охорони здоров'я у зв'язку з пораненням (контузією, травмою, каліцтвом), пов'язаним із захистом Батьківщини, або перебування у відпустці для лікування після тяжкого поранення, є надзвичайно важливим.

⁷ Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 04 червня 2025 року № 200/4201/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127882776>

⁸ Регламент Верховної Ради України: Затверджено Законом України № 1861-VI від 10.02.2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text>

Водночас розв'язання проблем зі збереження грошового забезпечення військовослужбовців на час лікування та реабілітації потребує комплексного підходу та має включати відповідні гарантії щодо збереження повного грошового забезпечення військовослужбовця на весь період реабілітації незалежно від її тривалості.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

** Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*